

και θα κοιτάζουν ή να βρουν θέση ή να μεταναστεύουν, και θα ξεχάσουν έτσι όλοτετα τα στρατιωτικά. 'Αφίνουμε πού αυτοί ίσα ίσα είναι πού δημιουργούν τὸ στρατό τῶν ἀπαλλαγέντων. Στρατὸ λοιπὸν θὰ δώσουν τὰ χωράφια, κι ὄχι τὰ σχολειά, τ' ἀργαστήρια τῶν ἀπαλλαγέντων.

Σήμερα γὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς δὲ φτάνει τὸ συντακτικὸ κ' ἡ γραμματικὴ. Χρειάζονται πολλὰ ἄλλα πράματα. Κι αὐτὰ τὰ πράματα πρέπει νὰ μαθαίνῃ, ὁ γιὸς τοῦ χωριάτη στὸ σχολεῖο τὸ δημοτικόν. 'Όσο γὰ τ' ἀνώτερα σχολειὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ βάλῃ τὸν κανόνα: Λιγότερα χρόνια γὰ μελέτη, νωρίτερο βάπτισμα μέσα στὸν κόσμον. Τριάντα χρονῶν ὁ 'Αμερικανὸς ἔχει δημιουργήσῃ τὴν περιουσία του ἢ ἔχει ἀλλάξῃ πέντε-ἕξ ἐπαγγέλματα γὰ νὰ βρῇ ἐκεῖνο πού θὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἐπιτυχία. 'Εμεῖς μυστὰς μὰς ἔχουμε καὶ ζωντανὸ παράδειγμα αὐτοῦ τοῦ κανόνα. Παιδί δεκαπέντε χρονῶν ἄφισε τὰ γράμματα καὶ μπῆκε ὑπάλληλος στὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα του. 'Εκεῖ μέσα ἔμαθε τόσο καλὰ τὴ δουλειά του πού σήμερα εἶναι ὑποδιευθυντὴς στὸ ἐξωτερικὸ μὴς μεγάλης Τράπεζας.

'Εδῶ τελιώνει τὸ ἄνθρωπος τῆς «Οἰκονομικῆς 'Ελλάδας». Οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» πολλὰς φορὲς θὰ διάβασαν σ' αὐτὲς τὲς στήλες σκοπιμότητες τὲς παραπάνου ἀλήθειες. Μὰ τὸ ζήτημα δὲ σταματᾷ ἴσα μ' ἐδῶ. Θὰ θέλαμε νὰ ρωτήσουμε τὸ συντάχτη τῆς «Οἰκονομικῆς 'Ελλάδας» ἂν ἀληθινὰ πιστεύει πὺς μπορεῖ νὰ δοθῇ πρακτικὴ καὶ ἀληθινὴ μόρφωση στὰ παιδιά μας μὲ τὴν ἀλλαγὴ μονάχα τοῦ εκπαιδευτικοῦ συστήματος, χωρὶς ν' ἀλλάξῃ καὶ ὁ γλωσσικὸς τρόπος τῆς διδασκαλίας, πού δὲν εἶναι διόλου πρακτικὸς ὅπως γίνεται σήμερα μὲ τὴν ψεύτικη, νεκρὴ, μουχλιασμένη, ἀκατάστατη, ἐπιπόλαιη, διεφταμένη, ἀσυνείδητη καὶ ἀψυχὴ καθάρευσαν.

Κι ἀφοῦ θέλει πρακτικὴ μόρφωση, πού φυσικὰ ἀπαιτεῖται πρακτικὴ γλῶσσα, γιατί δὲν τὸ λέει φανερά καὶ γιατί δὲν ἔρχεται νὰ πολεμήσῃ μαζί μας σὺν εἰλικρινῆς ἀνθρώπων πού φαίνεται νὰ εἶναι;

'Η μήπως κι αὐτὸν τὸν ἔχει ἀδράξῃ ἡ πρόληψη, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ λευτερωθῇ ἀπὸ αὐτή; Μὰ χωρὶς νὰ πετάξῃ ἀπὸ πάνω του αὐτὸς πρῶτος τὴν πρόληψη, πὺς ἔρχεται νὰ φωτίσῃ τοὺς ἄλλους;

Φοβᾷται μὴν τὸν πούνα μαλλιάρη καὶ Ψυχαριστῇ; Καὶ τί σημαίνει αὐτὸ σ' ἕνα πού θέλει νὰ φουστῇ μὴ καὶ νοῦρια πνοή, στὸ σπουδαιότατο ζήτημα τῶν παιδιῶν μας; Στὰ λόγια πρέπει νὰ προσέχῃ ἢ στὰ πράματα;

Μαλλιάρης καὶ Ψυχαριστὴς εἶναι ἕνας νέος παιδαγωγὸς ὁ κ. 'Αλέξανδρος Δελμούζος, μὰ στὸ Βόλο μέσα σ' ἕνα χρόνι πού τοῦ δόθηκε νὰ διευθύνῃ ἕνα σχολεῖο κοριτσιῶν, ἔκαμε θάματα μπάζοντας ἐκεῖ μέσα τὴ ζωντανή μας, τὴ δημοτικὴ μας, τὴν ἀληθινὴ μας γλῶσσα, ζίνοντας ἐτσι

γορα!.. 'Άλλο τοῦτο!.. 'Εμαθε καὶ στενοχωριέται ὁ κύριος!.. Γὰ κανε πάλι!

Εἶταν φοβέρα τὸ τελευταῖο.

— 'Εχεις δίκιο! 'Απάντησε σὰ μὲ ἄλλη φωνὴ κάποιου πού εἶχε κρυφτεῖ ντροπιασμένος γὰ τὲς ἀνοησίες, πού εἶχε κάνει, καὶ γὰ τὲς ὁποιεὶς θύμωσε τώρα ὁ κύρ Βολβῆς.

'Ελαβε ὅφως γελαστό καὶ ἀρχισε πάλι νὰ τραγουδᾷ:

Τιρὶ πού πᾶς μωρὴ
στὸ μπακάλη γὰ τυρί...

Στάθηκε στὸ παράθυρο. Κοίταξε τὰ βουνὰ τὰ χιονισμένα. 'Ο ἥλιος σὺν ξένος πιά φώτισε, ἀπλώθηκε, ξεδαμμένος λῆς, στὰ κεραμίδια τῶν σπιτιῶν τῆς χώρας, φωτίζοντας στίς καπνοδόχους τὸν καπνὸ, πού ἔβγαζαν, πού κάπνιζαν ὅλες σχεδὸν σὰ νὰ ἔκωναν θυσία στὸν ἐρχόμενο χειμῶνα. 'Ο ἥλιος χάθηκε πάλι. Μέσα στὸ σπῆτι ἕνας κρότος ἀρχισε νὰ γίνεταί. Κάτι κοπανούσανε μέσα σὲ χάλκινο σκεῦος.

'Ο κύρ Βολβῆς θυμήθηκε. 'Ετοίμαζαν κεφτέδες.

— Καλοὶ εἶναι καὶ οἱ κεφτέδες!

Τοῦ ἤλθε διάθεση, εὐχαρίστηση.

τρανὸ παράδειγμα γενναιοῦτας ἀπ' τὴ μιὰ μεριά γὰ τοὺς ἄλλους, κι ἀπ' τὴν ἄλλη τρανὴ χρησιμότητος τῆς παιδαγωγικῆς τοῦ μόρφωσης, μ' ἀνοιχτὴ τὴ σημαία τοῦ δημοκιστῆ.

Καὶ νομίζουμε πὺς αὐτοῦ εἶναι τὸ ζήτημα.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΜΑΡΑΜΕΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΑ

Στὸ περιβόλι μὴν αὐγὴ κατέβηκα νὰ κόψω κάποια ἀγαπημένα λούλουδα.

'Ωιμέ, κάποιο μαῦρο σύγνεφο τοῦ Χυνόπαρον, κάποιο ἄγριο φουσομανητὸ τᾶχε ρίξει μαραμένα στὸ χῶμα! Κοίτα! πόσο χλωμὰ γέρουν τὰ ἔγχρωμα ἀνθόφυλλα, ἀλλοίμονο, χλωμὰ σὰν τὴν ἀγάπη σου, καλέ μου, πονοῦναι σὰν πρῶτ' νὰ ξεφυλῇ χλωμιάζοντας ἀπ' τῆς καρδιάς σου τὰ μυστικὰ τὰ βάθη, μαζί μὲ τὸ πρῶτο φῶσμά τοῦ Χειμῶνα, μαζί μὲ τὰ λούλουδα τοῦ κήπου, πού γύρανε χλωμὰ στὸ χῶμα μὴν αὐγὴ, ἀλλοίμονο!

ΔΙΓΕΙΑ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λεϊψία καὶ πονοῦνται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΛΑΚΑΣΗ:

1) Στὴν ἀνέμη καρφωμένα	Δρ.	1.—
2) Τραγουδάκι	»	1.—
3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς 'Αθώ-
ρητης	»	1.—

β') ΠΟΙΗΣΗ ΛΑΔΕ. ΠΑΛΛΗ:

4) Μολιδιάτισσα	Δρ.	1.—
5) Μισιριώτισσα	»	1.—
6) Ρουμελιώτισσα	»	1.50
7) 'Αφροδίτη	»	1.50
8) Χαίντε χορδε	»	1.—
9) Μικρούλα	»	1.50
10) Στὸν 'Εποπα (μαλλιάρικὰ Πόπι) Χαρίζεται.		

*Όλα μαζί ἕνας τόμος δρ. 5.

— Γέρο πονηρέ! ἔκανε χαϊδεύοντας τὸ μὰ γουλό του, πιστεύω ὅτι μόνο σὺ ξέρεις τὸ καλὸ κρασί καὶ τὸ καλὸ φαί!.. Κεφτεδάκια πρὸ πάντων! Νεῖ, καὶ! Δὲν ὑπάρχει λόγος!..

'Ο κρότος ἔξακολουθοῦσε σὰ νὰ συνόδευε τὰ λόγια του.

Μιὰ μορφὴ πέρασε γρήγορα τυλιγμένη σ' ἕνα μαῦρο σάλι. 'Ο κύρ Βολβῆς τὴ γνώρισε.

— 'Η Κατερινιώ! Ποῦ νὰ πάει ἐδῶ! Ποῦ ἄλλου... Νά το! Νά, ἡ πόρτα! 'Άλλο συμβούλιο ἐτοιμάζουμε!..

Τοῦ ἤλθε ἐπιθυμία νὰ βγεῖ καὶ νὰ πάει νὰ μάθει κρυφὰ τί θὰ ἔλεγαν, ἀλλὰ κρατήθηκε.

— Τί ἐπαθα! Γὰ νὰ στενοχωρηθῶ; 'Όταν δὲν ἔχει κανεὶς σκέψεις λυπηρῆς, δὲν δὲν τοῦ καίγεται καρφὶ γὰ τὸ καθετί, δὲ στενοχωριέται καθόλου, σίγουρα εἶναι νὰ γίνῃ Μαθουσάλας στὰ χρόνια κι ἀκόμα!..

Μιὰ ἰδέα πέρασε ἀπ' τὸ νοῦ του πάλι καὶ εἶπε σιγὰ ἀπαντώντας στὸν ἑαυτὸ του καὶ ὄχι στὴ σκέψη αὐτή.

— Ποῦ ξέρεις!

Καὶ εὐχαριστημένος, ἀφοῦ τράβηξε μακριὰ τὸ μαγκάλι, πού μέσα στὴ στάχτη κοκκίνιζαν τὰ καρ-

Ο 'ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γὰ τὴν 'Αθήνα Δρ. 8.— Γὰ τὲς 'Επαρχίες δρ.

Γὰ τὸ 'Εξωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γὰ τὲς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τρίμηνα) συνδρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἢ δὲ στέλλει μπροστὸ τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιούνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμὴ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια 'Εθν. Τράπεζα 'Υπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχίδρομου ('Ακαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηροδρόμου 'Ομόνοια), στὸ κιόσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα «'Εστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρὺ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν 'Εφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

'Ο κίνυνος — 'Η διάλυση — Δρακόντεια μέτρα! — 'Υπουργικὴ ρεκλάμα — Τὰ κορίτσια μας.

ΤΙΠΟΤ' ἄλλο λοιπὸν ἀπὸ μιὰ συνειδημένη ἀλλαγὴ 'Υπουργείου δὲ ζητούσαμε. Καὶ τὴν πιτύχαμε τὴν ἀλλαγὴ καὶ συχάσαμε — καὶ φυλάμε τώρα τὴν ὁρεξίαν μας τὴν ἐπαναστατικὴν γὰ τὴ βλοσυρὴν τὴν ὥρα πού θὰ βαρεθοῦμε τοῦτο τὸ 'Υπουργεῖο καὶ θὰ ζητᾶμε νάρθῃ ὁ Θεοτόκης ἢ κανένας ἄλλος Σωτήρας νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὸν κίνυνον.

Γιατί, μὴν τὸ ξεχνᾶτε, ὁ κίνυνος ἐπὶ σ τ ρ α τ ε ὕ ε τ α ἰ πάντα δταν παρακαθίσει τὸ ἕνα κόμμα στὴν 'Αρχή, καὶ τὸ ἄλλο, τὸ ἀπ' ὅσω, ἀρχινῇ νὰ πλεμπίζεται πὺς θ' ἀρπάξῃ τὸ Κεντρικὸ ταμεῖο στὰ χέρια του. Σὲ μιὰ τέτια κρισιμώτατη περίστασι (κι ὅτα μάλιστα τύχει τὸ ἀπ' ὅσω κόμμα νὰ λέγεται Ραλλικὸ) ἡ ἀτμοσφαῖρα γιομίζει ἀπὸ φοβέρες, τὰ κατάδαθα τῆς γῆς γκαστριολογισθύνται ἀπὸ ἐπαναστάσεις, οἱ θρόνοι σειοῦνται, τὰ δόντια τρίζουν, τὰ χέρια γροθιάζονται. Τρέμετε, τύραννοι!

Μὰ κάτι γίνεται στὸν μερνετὸ τοῦ Καραγκιόζη κάπια ἀλλαγὴ σημαντικὰ. 'Ο διὸρ Διονύσιος δέρνει ἀντὶ νὰ δέρνεται, ὁ μπαρμπαγιώργας τὰ κάνει θάλασσα. Καὶ ἡ παράστασις τελιώνει μὲ χεροκροτί-

δουνάκια, ἐκπλώθηκε στὸ καθισμά του. Εἶταν εὐχαριστημένος μὲ τὸν ἑαυτὸ του, τὸν ἀκούγε αὐτός, ἔκανε δ,τι ἔπρεπε, δ,τι τοῦ εἶχε ὀρίσει.

'Ακουσε τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾷ πῶς γρήγορα καὶ τοῦ θύμωσε αὐτὸ σὰ νὰ ξέθαψε κάτι ἀπὸ καιρὸ πεθαμένο, χρόνια λησμονημένο, τοῦ θύμωσε τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου του. 'Ετσι χτυποῦσε ἡ καρδιά του τότε, ὅλο εὐχαρίστηση καὶ μὲ μιὰ ἀνησυχία εὐχάριστη.

Θυμᾶται τώρα ὁ γέρο Βολβῆς πράγματα πού εἶχε κκερὸ νὰ τὰ φέρῃ στὴ μνήμη του, καὶ μαζί θυμᾶται πού δταν εἶταν γὰ νὰ παντρευτεῖ, τὸν ἔλεγον πολὺ μεγάλο στὰ χρόνια, καὶ εἶταν, γιατί περνοῦσε τὴ γυναῖκα εἰκοσι σωστὰ χρονάκια! Κεῖ στὰ χωριά γνωρίζῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ οἱ ἀνθρώποι δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ χαρτιά νὰ βρῶναι τὰ χρόνια κανενὸς ἀπ' αὐτούς, ἔχουνε τὰ γρά τους, τὰ ἀκαλλιέργητα κεφάλια πού δ,τι πᾶσει μέσα γράφεται σὰ σὲ σίδερο.

— Εἶναι μεγάλος! λέγανε, ἔπειτα ἀπὸ κάμποσα χρόνια θὰ εἶναι γέρος!

Καὶ καθὼς συλλογιέται αὐτὰ ὁ κύρ Βολβῆς χαμογελά καὶ τὸ χεῖρ του πηγαίνει στὸ μουστάκι του. 'Επειτα μικραίνει τὰ μάτια του σὰ νὰ ἤθελε

ματα και με ούβριάσματα—και η καταγκρίζουσα πολιτική μας στέλνει στις τάξεις της εφεδρείας το μεγάλο τόν μπαμπούλα, τόν Κίντυνο.

★

ΤΗ διάλυση της Βουλής η Κυβέρνηση την έχει στην τσέπη της. Τό δηλώσε ο υπουργός της Παιδείας στους Πατριώτες δημοσιογράφους. Σάν 'Υπουργός Παιδείας δεν είχε να κάμει καμιά άλλη σημαντικώτερη δήλωση απ' αυτή. Και πολύ σωστά. Γιατί ο κ. Γεροκωστόπουλος το νιώθει (και το ίδιο τόν τιμάει πολύ) πώς έγινε 'Υπουργός της Παιδείας, όχι για να αναμορφώσει τίποτα, παρά για να δυναμώσει το κόμμα του το τοπικό. Και το κόμμα του τουτό μόνο ζήτησε να μάθει απ' αυτόν, αν την έχει τη διάλυση η Κυβέρνηση, αν είναι δηλ. η Κυβέρνηση δυνατή.

Μήπως οι Πατριώτες τον στείλανε στη Βουλή για κανένα άλλο λόγο; Κοματάρχη δυνατό θέλανε να έχουν και κοματάρχης δυνατόν ανάδεχτηκε. 'Αλλιώτικα δε θα γινότανε και 'Υπουργός.

★

ΤΑΔΕ είπε ο κ. Σπράτος, ο 'Υπουργός των 'Εσωτερικών:

— 'Η Κυβέρνηση έλαβε δρακόντεια μέτρα για να διατηρήσει την τάξη κ' έννοει να ισχύσει το Κράτος του Νόμου!

Μπρρρ! 'Ακόμα προχτές ο κ. Σπράτος δεν το λογάριζε καθόλου το Κράτος του Νόμου και ζητούσε μαζί με τους άλλους συντρόφους του να αιματοκυλίσουν τόν κόσμο για να γίνουν 'Υπουργοί.

Μα να μη ντρέπονται καθόλου οι πολιτικοί μας όταν ξεστομίζουν τέτοια τετράπαχα λόγια!

★

ΟΑ' οι καινούριοι 'Υπουργοί μας δεβαιώσανε πως βρήκανε τρομερή κατάσταση στα 'Υπουργεία τους. Στερότυπο κι αυτό και τσάκουσε κάθε φορά που θάρρει καινούριο 'Υπουργείο. 'Ακαταστασία βρίσκει κι ακαταστασία παραδίδει στο 'Υπουργείο που θάν το διαδεχτεί. Και το πράμα τραβάει κορόνι και κανείς δε φιλοτιμιέται την κατάσταση αυτή νάν τη μεταμορφώσει σε τάξη, γιατί τότε θα λείψει και η ευκολία αυτή ρεκάμα που μεταχειρίζεται κάθε καινούριος 'Υπουργός.

★

ΑΜΕΤΡΗΤΕΣ πάλι καινούριες δασκάλες ξεφούρνισαν και φέτος το 'Αρσάκειο. Τι θα γίνουν τ' αίσιοι αυτά κορίτσια; Πού θα τρυπώσουν και πώς θα ζήσουν;

Ο 'Αρθογράφος της 'Ελλάδας κλαίει τα παιδιά μας που βγαίνουν από τα σχολεία άνηκανα για κάθε πρακτική δουλιά. Μα τών κοριτσιών η θέση είναι ακόμα χειρότερη. 'Όσες δεν μπερδέσανε να πιτύχουν, με χιλίους εξευτελισμούς, μια ψωροθέση δασκάλας, αναγκάζονται να παστώσουν τη σοφία που τους χάρισαν οι Φραντζάτοι και οι Γαρδικήδες και να ρήχνουν στη φωτιά τους «Ρητορικούς

λόγους» του Μιστριώτη, γιατί βλέπουνε πως με τίποτα άχρηστα πράματα ούτε το ψωμί τους μπορούνε να βγάλουν, ούτε κανένα γαμπρό να βάλουνε στο χέρι.

Όστόσο υπάρχει κ' ένα λιμάνι σωτηρίας για δαυτές: 'Υπάρχει η 'Επαγγελματική σχολή, υπάρχει και η 'Εμπορική και Βιομηχανική 'Ακδημία. Σ' αυτά τα δυο σωτήρια λιμάνια και τάνώφελα πράματα που μάθανε θα ξεχάσουν και θα μάθουν επιτέλους και μια χρήσιμη δουλιά, όσα κορίτσια δεν παίρνουν το δίπλωμά τους μοναχά για λούσο περιττό.

ΠΟΥ ΜΙΣΕΥΕΙΣ, ΠΑΙΔΑΚΙ ΜΟΥ;

'Από πολλά χρόνια κ' ιδώ γίνεται πού, έμεις οι 'Οθωμανοί 'Ελληνες, κάθε φορά που η κουβέντα τ' όφρνει στην κατάσταση τών εθνικών μας πραγμάτων, αρχίζουμε να φωνάζουμε ότι πηγαίνουμε κακά, ότι είμαστε τούτο και κείνο, ότι μαλώνουμε άναμεταξύ μας, μαλώνουμε με όλο τόν κόσμο και ότι είμαστε για πνίξιμο. 'Αμέσως πάλιν έμεις οι ίδιοι λέμε ότι κακό πράμα είναι η άπαισιοδοξία και τότε δά φωνάζουμε ότι είμαστε οι πρώτοι απ' τούς πρώτους της 'Οθωμανικής πατρίδας, σ' όλες τις χάρες κι όμορφιές, όλοι μας για στεφάνωμ. Κι άρχιζουμε πιά όλα τα καλά και τάχατά μας, εκκλησιές, σχολεία, νοσοκομεία, όρφανοτροφεία, γυμναστήρια, θέατρα, σωματεία, διόλους, λέσχες, όρτες, χορούς, έκδρομές, πανηγύρια, Γράμματα, ευγένεια, πολιτισμό, πνεύμα, τράπεζες, έμποριο, βιομηχανία, ναυτιλία, τέχνες, επιστήμες. 'Αφού έχουμε τόσα καλά πράματα, λέμε, πως είναι δυνατό να πηγαίνουμε κακά; 'Α μαλώνουμε άναμεταξύ μας, μη δέν κάνανε έτσι και οι παλιοί 'Ελληνες η γίνεται το αίμα νερό; Και τότε πιά ξεχνιόμαστε απ' τα γέλια κι απ' τη χαρά, που είμασταν απάραλλαχτοι, σαν οι παλιοί 'Ελληνες. 'Α μαλώνουμε μ' όλο τόν κόσμο, λέμε, ότι είναι απ' τόν φόβο κι απ' τη ζήλια που μας έχει ο κόσμος όλος και γι' αυτό μας κατατρέχει και θέλει την καταστροφή μας. 'Ετσι λέμε οι μικροί άνθρωποι της κουβέντας.

Οι μεγάλοι όμως τού έθνους, σαν που είναι οι δεσποτάδες, οι άλλοι λαϊκοί άρχοντάδες και οι υπάλληλοι τους σοφοί δασκάλοι, μας εξηγούνε βαθύτερα τα πράματα.

Ο δεσπότης που ρωτάμε, πρώτα με μεγάλη αύστηρότητα μας εξηγεί ότι αυτός, και μονάχα

*) 'Η άρχη του στόν αριθ. 351.

αυτός, είναι ο θεόβαλτος και νόμιμος κυρίαρχος κ' εθνάρχης της θεόσωστης επαρχίας του, ένεκα τις συμβάσεις που όπόγραψε με όλες τις δύνამες, τα στοιχεία και τα τελώνια της Γης και τ' 'Οθρανου, και ποιος δέν τό πιστεύει, την κατάρα του νάχη, τάνάθεμά του και τίν άφορισμό του. Μά; λείει όστερα ότι πηγαίνουμε κακά, πρώτο: γιατί αυτοί οι εύλογημένοι δέν τόν εκλέξανε ακόμα Πατριάρχη που τούς είπε τούς εύλογημένους τόσες φορές, για τό συμφέρο της Μεγάλης 'Εκκλησίας... βέβαια και τού έθνους, δεύτερο: γιατί οι κοσμικοί άρχοντάδες όλοι τους δέν έχουν μυαλό ούτε μια τρίχα απ' τα γένεια του, τρίτο: γιατί οι χριστιανοί που σωχρονούνται τώρα, τίποτα πιά δέν άφίνουν σ' εκκλησιές και μοναστήρια, για να υπάρχουν έτσι πολλά εθνικά χτήματα και να είναι εθνικά τού έθνους, τέταρτο: γιατί δέν πλερώνουμε ταχτικά τα δικαιώματά του και δέν τού φέρνουμε πολλά καλά στομαχικά που νάχουμε την εύχή του, πέμτο: γιατί τα γεννήματά μας δέν τα πουλάμε στόν έμπορο και δε δανειζόμαστε απ' τό σαράφη που μας λείει αυτός, έχτο: γιατί για τις ιδιωτικές μας ύπόθεσεις δε ρωτάμε μονάχα αυτόν που ξέρει και καταλαβαίνει κάθε πράμα καλύτερ' από κάθε κοσμικόν με τη χάρη και με τη δύναμη της γενειάδας του, έβδομο: γιατί δέν κάφτουμε γλήγορα με πετρέλαιο κάτι προτεστάντους και φαρμακδόνους, προδότες της Μεγάλης 'Εκκλησίας και βέβαια και τού... πώς τό λένε... τού έθνους, όγδοο: μας ρωτάει, κοιτάζοντάς μας καλά στα μάτια, πως πηγαίνουν οι έσυνείσες μας και πά έμποριά μας και στο τέλος μας στέλνει στην εύχή τού Θεού.

Ο λαϊκός άρχοντας που ρωτάμε, με πολλές περιφάνειες, γλώσσες κ' έγκυκλοπαιδείες, κοιτάζοντάς μας πρόστυχα κι άδιάντροπα, μας άπαντά ότι πηγαίνουμε κακά, γιατί η Κυβέρνηση δέν τονέ διώρισαν ακόμα γενικό διευθυντή όλων τών 'Οθωμανών 'Ελλήνων, δεύτερο: γιατί πολύ τόν έμποδίζουν στην εργασία του αυτοί οι καλογέροι, που κουκουτσά μυαλό δέν έχουν, τρίτο: γιατί ο βρωμολικός αυτός καθόλου πιά πειθαρχία δέν έχει μηδέν τρέμει μπροστά του, κι ούτε τού άναγνωρίζει να τόν λείει αβρέ, χτήνος, παλιοχωριάτη, γουρουνί ούτε να διασκεδάξη τουλάχιστο ιδώ και κε με τις οικογένειες τού λαού, σαν που πρέπει σ' έναν άρχοντα και σύμφωνα σέ τις γλυκειές άπαίτητες της φύσης, τέταρτο: γιατί τό ταμείο τού κοινου δέν τού πλερώ-

να δει κάτι μακρινό, και τό χέρι του στίκεται άκίνητο. Κουνά λίγο τό κεφάλι και λέγει με τό νού του:

— Πόσοι από κείνους δε χυθήκανε!

Η γυναίκα του τό είχε πάρει πάνω της στην άρχη. Είτανε μικρούλα! 'Αλλά τό χρόνια περνούσαν απ' αυτόν όπως περνούσε κι απ' τα βουνά! Η γυναίκα του όμως άλλαζε! Ο κάθε χρόνος που περνούσε άφινε και ένα σημάδι του πάνω της. Και έτσι άλλαζε τόσο πολύ που μπορούσαν, τώρα και χρόνια, να βάλουν στοιχίμα, όσοι δέν τούς γνώριζαν, ότι έχουν την ίδια ηλικία!

Τούς έτυχαν συμφορές και συμφορές, θάνατοι! Η γυναίκα του, σέ κάθε συμφορά, ξεμαλλιαζότανε, φώναζε, χτυπιόταν και ζητούσε να πεθάνει κι αυτή! Αυτός έπινε καφέ στο καφεείο, παίζοντας με φίλο του χαρτιά για να περάσει η λύπη.

— Ούτε μαζί ήρθαμε, ούτε μαζί θα πάμε! Έλεγε στους φίλους του, και ζητούσε άσπετα για να γελάσει και να μη πάθει τίποτα η ζαχαρένια του, όπως έλεγε την καρδιά του.

Και τώρα που θυμάται και φέρνει με τη μνήμη του τη γυναίκα πως έκλαιγε και φώναζε, ρώτησε:

— Και τί έκανε μ' αυτό; Η κουχή!

Αίστάνεται όμως εύχαρίστηση, γιατί η γυναίκα του δέν τού έμοιαζε και είχε αυτό τό λόγο του.

Και όταν έβλεπε, μετά τη φοβερή λύπη, τη γυναίκα του να γίνεται ήσυχη, να μην κλαίει πιά, ούτε να ξεμαλλιαζέται, της έλεγε γελαστά:

— 'Αφού είσουν για να ήσυχάσεις, γιατί ξεμαλλιαζέσουν;

Ο κύρ Βολβής πρόσεξε έξω στο δρόμο, άφίνοντας τις σκέψεις.

Περνούσε ένας χοντρός με τυλιγμένο τό λαϊμό και τό μισό πρόσωπο μ' ένα σάλι. Προσπαθούσε να βαδίσει γρήγορα με άνοιχτά τα πόδια.

— Νά, ο χοντρο Λούμης! Για κοίτα πως πάει!.. 'Ω, ω, ω! Νά, κ' η γριά Μάτσα! Μα τί θέλει αυτή στο δρόμο! Και πάει σά χήνα κουτσή! Γερό όμως κόκκαλο! Θά με περνάει πάντα χρόνια! Μόνο που έγινε σαράβαλο αυτή!.. Τι ώραία γυναίκα που είταν μια φορά!..

Στό νού του ήθε ο άντρας της, ένας άνθρωπος με χοντρό μαλλιαρό κεφάλι, ο όποιος είχε μείνει χρόνια πολλά στην 'Αμερική. Φορούσε και πάντα κόκκινο πουκάμισο και έκανε μεγάλη έντύπωση γι' αυτό στη χώρα. Αυτά όμως δέν τόν έμποδισαν από τού να πεθάνει! Και πάει τό κόκκινο

πουκάμισο, τα ταξίδια, οι ξένες γλώσσες, πάνα δλα!.. Κρίμα στόν κόπο που έκανε να τις μάθει!..

Ένας άνθρωπος άδύνατος, ψηλός σά στύλος τηλεγραφικός, με φτωχικά ρούχα, φάνηκε να περνά, με τα χέρια στις τσέπες και με σκυμμένο κεφάλι, σαν η άκρη τού στύλου να είχε τσακίσει. Πίσω του έρχόταν, ακολουθώντας τον κατ'απόδι, ένας μαύρος σκύλος μεγάλος με σκυμμένο τό κεφάλι σά να σκεπτόταν...

— 'Ω, ω! Νά, ο Λαλόπης!.. Φτώχεια και τών γονέων! Με τό σκυλί του όμως! Δέν κοιτάζει τη φτώχεια του, αλλά θέλει και σκυλί!.. Μα πως δέν τόν τρώει αυτό απ' την πείνα; Θά πεις πάλι πως δέν τό τρώει αυτός;..

Ο δρόμος έρήμωσε πάλι. Σέ λίγο ένα παιδάκι βγήκε μ' ένα τενεκί σκουπίδια, από ένα σπιτάκι, κεί άντικρύ, που κυμάτιζε στη στέγη του μια άσπρη σημαία. 'Αφησε τόν τενεκί στη γη, έπειτα τόν άναποδογύρισε με μια κλωτσιά. Ο τενεκίς έπεσε ξερνώντας τα σκουπίδια, που είχε μέσα του. Τό παιδάκι έφυγε τρεχάτο και ο τενεκίς έμεινε μόνος. Ο άνεμος πήρε τα έλαφρά του σκουπίδια και τα σκόρπισε.

Ένα άσπρο κομματάκι φάνηκε άξαφνα να γυ-